

Historie povodní v obci a regionu

Na Labi největší povodeň zuřila v březnu r. 1845. Voda byla 4,26 m nad normálem v Poděbradech, zničivši v městě 17 domů. Všechny níže položené osady utrpěly velkých škod. Podobně řádila povodeň 1. února 1846.

Na prvním mostním pilíři inundačního mostu u Poděbrad se dodnes vyznačují stavy největších povodní. Z rysek je patrné, že nejdříve dosáhla voda v roce 1846.

Vysoký stav vodní na Labi znemožňuje odpad vody i z pozemků vzdálenějších a zpáteční vodou zdvihá se hladina poboček na několik km od jejich ústí. Na Cidlině, Mrlině, Výrovce a j. přítocích labských neopakovaly se povodně sice tak zhusta jako na Labi, ale za to prudší proudy řádily tím hůře.

Na říčce Výrovce opakovaly se povodně každoročně i několikrátě následkem úzkého, pískem zaneseného a zarostlého řečiště v délce několika km před ústím a byly velice zhoubné. V letech 1878 – 1882 protrhly se několikrátě hráze ve Vrbové Lhotě a voda zaplavila západní a jižní část katastru. Za velkých povodní obnášel odtok vody nad Radimí v 1 vteřině 60 m³, před ústím až 105 m³ – výmluvný to důkaz strašných spoust vodních. R. 1900 byl celý katastr čtyřikrátě pod vodou, čímž vznikla škoda přes 48.000 K v jedné obci !

Pro zabránění dalším záplavám bylo nutno provést regulační opatření a za tím účelem bylo v roce 1892 založeno „Společenstvo vodní pro úpravu Výrovky s přítoky.“ Práce byly prováděny v letech 1894 až 1904 a celkový náklad činil přes dva miliony korun. Členem výboru byl i občan Kostelní Lhoty Václav Novák.

(Podle knihy Poděbradsko z roku 1907)

Řídící učitel Josef Kroupa popsal povodeň z roku 1890 v Kostelní Lhotě ve školní kronice:

Dne 4. září 1890 přerušeno bylo vyučování po dva dny velikou povodní.
Na žádost obecního úřadu uveřejnil říd. učitel ve veřejných listech (Národní listy ze dne 9. září 1890) následující zprávu o povodni:
Obec naše již po 12 let jest velmi nešťastna, neboť po celou tu dobu nevíme, jak se udržet před utopením a hladem, ješto jsme nemohli ani jediný rok šťastně úrodu sklídit.
Jsme s jedné strany říčkou Výrovkou, s druhé Černoučkou obkličeni; říčky ty, napohled nepatrné, statisíce škod již nám natropily, jelikož při sebe menším dešti, majíce říčičtější blátem nanesené a břehy prouctím narostlé snadno se bříhají se vylévají, při větší vodě břehy protrhují a poxemky Hostel. Lhoty, Vrbové a Pískové Lhoty, Hrádky, Pěček, Sadské zaplavují a tak veškeru úrodu vždy v několika hodinách zničí. Dne 4. září večer počala voda na Výrovce následkem proužících deštů rychle stoupati. Obyvatelé tušíce veliké neštěstí, byli dnemí noci na březích pohotoví, truhlíky opravujíce, leč veškeré úsilí ukázalo se marným. Voda úžasné rostouc počala se přes břehy přelévati. Aby míra neštěstí byla vrchovatá, protáhla se v noci ochranná hráz o délce více než 20 m a jedním proudem valila se voda přes poxemky do Kostelní Lhoty,

Obyvatelé odvedli děti do školní budovy, která se nachází na vyvýšeném místě. Voda proudila podél silnice ve výšce 1,5 metru a strhla 4 stavení.

Vlivem provedené regulace potoků a meliorace, klesala v období sucha hladina spodních vod v obci. Bylo proto v srpnu 1902 přikročeno ke zbudování zdymadla na Výrovce, ze kterého je napájen kanálem rybník Na Pekle. Práce provedl podnikatel vodních staveb inž. Velflík nákladem 2 600 korun. Stavidlo bylo původně dřevěné. V roce 1948 byla provedena jeho rekonstrukce a v letech 1979 až 1980 zbudováno nové železobetonové.

Zápis kronikáře Josefa Kuchaře z roku 1977 v kronice obce Kostelní Lhota:

Nebezpečí povodně

Je neděle 21. srpna a od rána bylo oblačno a dosti teplo. Zdálo se, že se již příroda umoudří, neboť v předešlém týdnu byly silné deště s bouří a spadlo dostatek vláhy. Ale jaké bylo překvapení, když odpoledne asi v 17 hodin se přihnala od jihozápadu nová bouře provázená hustým deštěm, který trval celou noc a ještě v pondělí celý den a noc. To již voda stála na polích v brázdách a kdejakém dolíku. I v řece Výrovce začala protékající kalná voda nebezpečně rychle stoupat. Vysoký stav vody ve Výrovce, kdy místy hladina dosahovala takové výše, že ještě půl metru a již by voda přetékala přes břehy a bylo velké nebezpečí protržení hráze.

Následuje podrobný popis záplavy a záchranných prací, které organizoval předseda MNV Skořepa spolu s předsedou JZD Volejníkem. Voda se tlačila do příkopu a rozlévala se po polích. Byly použity pytle s pískem. Ve večerních hodinách přijela na pomoc armáda asi 15 auty pro případ záchrany občanů v případě protržení hráze Výrovky. Po půlnoci na středě začala voda klesat. Na Lukách byla spodní vodou zatopena řepa a 10 ha okurek. V Mokrých lukách se vylila Černavka a vytvořila jezero. V celé obci spodní voda zatopila sklepy. Nejhůře na tom byly obě hospody, kde plavaly sudy s pivem ve vodě, která byla odčerpána, aby se pivo nezkazilo. Když voda ustoupila, v bahniskách se vylíhlo velké množství komárů, které šířily zhoubnou králičí nemoc mixomatózu, která ničila celé domácí chovy v některých usedlostech.

Podle kroniky obce 1976 – 1989 zpracoval Zdeněk Martínek – kronikář